

גיד הנשה פרק שביעי חולין

צמ.

עין משפט
נר מצוה

א) פסוקים מה: מיר לו: זכחים לו: (ב) (לעיל סח:); א) עולה פ"ב מ"ו, (ד) [נס] מ"ו, (ה) [נקת ית טע], (ו) [מנדר ית, (ז) (ז"ל ומאה, (ח) [ופ"ע תוס' זכחים טע. ד"ה אמרו], (ט) [פ"ש רש"י ד"ה מתוך], (י) [ז"ל דלוק, (י"ג) (דף מה. ד"ה נס].

ולגמר מיניה. למשרי אף שאר קדשים בששים או מאה כגון נותר או פגול: להיום כמות. הנוגע זה ובלע ממנה: שאם פסולה היא יפסל הכול: ואם כשרה. היא תאכל וזו כחמור שזחטאת שאפי' הן שלמים אסורין ליאכל אלא לזכרי ליום ולילה ולפנים מן הקלעים. ומהכא גמרינן לכל איסורי קדשים דלא בטלי לגמרי: ליגמר מהאי. וליבטלו בק: אלא הדוש הוא. ל"ג אלא: הדוש הוא. כדפירשית ללכתלה מנבטלין ליה ומיייתין ליה לדי כך גידים: לא נזכר. זהו: אלא למקום חסך. דבעלמא בכל איסור והיתר המחוברים כגון הולא העובר את ידו ויגון אבר המדולדל כולן אסורין דכדאמרין צבמה המקשה (לעיל דף סח:): להא שמעתא. דרב שמואל בר רב יוחנן: למה אמרו. המחמץ לאו איסור אמרו לתרומה שהמחמץ חולין בשאר שלם או מתבל קדרה חולין בתרומה או מומע ומצבל חולין ותרומה יחד שאנו הולכים אחריו להחמיר: למין ומינו. אמרו כן דלולין היה לחומרם דקתני לקמיה: ולמה אמרו להקל ולהחמיר. שפעמים להקל ופעמים להחמיר: מין ושאינו מין. על זה אמרו פעמים להקל ופעמים להחמיר: גריסין. ושל פול דתרומה: שנתבטלו עם עדשים. של חולין וטעמיהם ויש בהם וטעם תרומה חולין אפי' שיש בחולין מאה ואחד ושתרומה דינה לבטל כן דפקחין לן בספריים מקראי מכל חלבו את מקדשו ממנו: שאם נפל בתוכו הרי הוא מקדשו ותרומת מעשר משתעי קרא שהיא אחד ממאה וקאמר שאם חזרה לתוך התשעים ותשעה מקדשתן מכאן אמרו תרומה במאה עם האסור אסורה במאה והיא מותרת והכל כיון דנותנת טעם אפי' שיש כאן היתר כדי לבטל איסור אסור דטעמא לא בטיל הרי להחמיר: אין צדן בנותן טעם. אפי' שאין כאן היתר כדי לבטל מותר כדי צעינן אחד"י ממאה הכל דאיסורא צעיניה הוא כגון חטין בחטין או כל דבר שלם ומתבל אצל הכא דליתיה צעיניה לא צעינן אחד ומאה הרי להקל אצל מין ומינו לעולם להחמיר כדאמרין לקמן דלא מיסתרי עד דליכא תרתי לטיבותא אין נותן טעם ואחד ומאה: קתני מיהא כדי לא היב טעמא לא צעינן מאה ואחד וזמאי בטיל לאו בששים אלמא איצטיולא היכא דליכא טעמא בששים הוא:

ועוד י"ל דהתם איירי בשלל צמינו והיכא דליכא כזית צכדי אכילת פרס קרי ליה טעמו וממשו והיכא דליכא כזית צכדי אכילת פרס קרי ליה טעמו ולא ממשו והרב רבי יוסף מאורליינ"ש היה מפרש דאפי' דטעם כעיקר דאורייתא לא לקי אטעם אפי' שלא צמינו דרבי יוחנן סבר לה כר"ע דליף טעם כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים וליכא אלא עשה דתעבדו צאש דמזריך ליון והגלה ור"ת השיב לו דלית לן למימר דלאהדרינהו לאיסוריה כדאמרין צבמה עובר פרתו (בבבית) דאמרין טו: דתמן הגזוז והעבוד פ"י צפסולי המוקדשין סופג את הארבעים ודע"ג דלא נפקא לן אלא ממוצח ולא גזיה אלא היינו טעמא משום דלאהדריה לאיסוריה דלא תעבוד ולא תגזו מיהו לא דמי כל כך דהתם משמע דלפי דלאהדריה והכי קאמר מוצח וציתה התרמי לן בקדשים שהוממו ולא גזיה והא דקאמר צירושלמי דערלה צפ' שני אמר ר' יוחנן כל נותני טעם אין לוקין עליהם חוץ מנותן טעם דניזיר י"ל דביתר מנזרק לאיסור איירי דהכי איתא צבדי צפ' ואלו עובדין

(פסחים דף מג:.) וצפוק שלשה מינין (מיר לה:.) אמר ר' אבהו א"ר יוחנן כל איסורין שצתורה אין היתר מנזרק לאיסור חוץ מאיסורי ניזיר וקרי ליה צירושלמי נותן טעם ואפי' טעם כעיקר דאורייתא מאי פריך צפ' אלו עובדין וצפ' שלשה מינין גבי שמי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהן שמי סאין כו' ופריך מיניה וזי אמרת כזית צכדי אכילת פרס דאורייתא אמאי אמרין שמי אומר אומר והשתא כי נמי אמרין כזית צכדי אכילת פרס לאו דאורייתא תקשה ליה אמאי אמר שמי אומר כיון דטעם כעיקר דאורייתא וי"ל דהתם איירי צמינו וכן משמע בסוף הערל (בבבית) דמוקי לה ר"ל והוא שרבו חולין על התרומה ומין שלא צמינו לאו ופי' רבי ופי' רבי צבלי להו צבדי צפ' אפי' איכא כזית צכדי אכילת פרס וי"ל דמ"מ פריך דאי כזית צכדי אכילת פרס דאורייתא יש לנו להחמיר אף צמינו ולית לן למימר שאני אומר כיון דלקי בשאינו מין ומיהו קשה דסוגיא דאלו עובדין (פסחים דף מג:.) ודפרק שלשה מינין (מיר דף לה:.) אליצא דר' יוחנן ור' יוחנן מוקי לה בהערל (בבבית) דף פב:.) אפי' דלא רבו וא"כ כי נמי כזית צכדי אכילת פרס לאו דאורייתא תקשי ליה אמאי אמרין שאני אומר דכיון דלא רבו ספיקא דאורייתא היא וי"ל דהוה

מזי למימר וליטעמך וכי האי גוונא יש בכמה דוכתי: ג"כ רחמנא גבי הטאת בו' המקהר ר"מ דהאי קרא דחטאת מייית הכא לטעם כעיקר וצפ' אלו עובדין (פסחים דף מה:.) מוקי להיתר מנזרק לאיסור לז"ע וטעם כעיקר משהו ליה ממשרת ולר"ע מגיעולי עובדי כוכבים לכן נראה לר"ת דגרסינן הכא לא נזכר אלא להיתר מנזרק לאיסור דככל ענין המיר הכתוב ואפי' לו חזי זית צבין דעין וזמאי שמי צבין עובדי כוכבים של זרוע על חתיכת האיל שחוק לרובט ומיהו א"כ להגיה הספרים דליכא למימר דנקט הדרכה הפשוטה דאי לאו קרא דמשרת ודיגעולי עובדי כוכבים דאמו לטעם כעיקר הוה מוקמי קרא דחטאת לטעם כעיקר ולא להיתר מנזרק לאיסור וכי האי גוונא איכא בכמה דוכתי ועוד י"ל דסוגיא דהכא איתא כי סוגיא דניזיר פ' שלשה מינין (דף לו:.) דגרסינן התם ורובן תיפוק להו דהיתר מנזרק לאיסור מחטאת ומשני התם נמי לטעם כעיקר הוא דאמו ודע"ג דמשרת נמי אפי' לטעם כעיקר מנזיר לא חזי כזית צבין אפי' חטאת חטאת אפי' במקום חסך ומיהו אפי' במקום חסך וכל איסורין שבתורה במאה והתן כל המחבל כלומר מחבל בקדרה בחולין מתבלין של תרומה ומחמץ בשאר של תרומה עיסה של חולין ומדמע תרומה עם חולין: גריסין שנתבטלו עם עדשים כלומר גריסין של תרומה שנתבטלו עם עדישים כלומר גריסין שיש בחולין בין שיש בהן להעלות באחד ומאה כלומר שיש מאה של בכלל התרומה יש מאה אסור לפי שיש באיסור בנותן טעם:

מזי למימר וליטעמך וכי האי גוונא יש בכמה דוכתי: ג"כ רחמנא גבי הטאת בו' המקהר ר"מ דהאי קרא דחטאת מייית הכא לטעם כעיקר וצפ' אלו עובדין (פסחים דף מה:.) מוקי להיתר מנזרק לאיסור לז"ע וטעם כעיקר משהו ליה ממשרת ולר"ע מגיעולי עובדי כוכבים לכן נראה לר"ת דגרסינן הכא לא נזכר אלא להיתר מנזרק לאיסור דככל ענין המיר הכתוב ואפי' לו חזי זית צבין דעין וזמאי שמי צבין עובדי כוכבים של זרוע על חתיכת האיל שחוק לרובט ומיהו א"כ להגיה הספרים דליכא למימר דנקט הדרכה הפשוטה דאי לאו קרא דמשרת ודיגעולי עובדי כוכבים דאמו לטעם כעיקר הוה מוקמי קרא דחטאת לטעם כעיקר ולא להיתר מנזרק לאיסור וכי האי גוונא איכא בכמה דוכתי ועוד י"ל דסוגיא דהכא איתא כי סוגיא דניזיר פ' שלשה מינין (דף לו:.) דגרסינן התם ורובן תיפוק להו דהיתר מנזרק לאיסור מחטאת ומשני התם נמי לטעם כעיקר הוא דאמו ודע"ג דמשרת נמי אפי' לטעם כעיקר מנזיר לא חזי כזית צבין אפי' חטאת חטאת אפי' במקום חסך ומיהו אפי' במקום חסך וכל איסורין שבתורה במאה והתן כל המחבל כלומר מחבל בקדרה בחולין מתבלין של תרומה ומחמץ בשאר של תרומה עיסה של חולין ומדמע תרומה עם חולין: גריסין שנתבטלו עם עדשים כלומר גריסין שיש בחולין בין שיש בהן להעלות באחד ומאה כלומר שיש מאה של בכלל התרומה יש מאה אסור לפי שיש באיסור בנותן טעם:

פ"ה א מ"י פ"ח מהל
משיק העליון:
פ"ב ב מ"י פ"י מהל
מזומו הל"ב:

שיטה מקובצת

א) גלי רחמנא גבי הטאת. ג"כ ע"י תוס' וזכחים דף צה ע"א ד"ה מה: (ב) ואם כשרה היא תאכל זו שנגעה בה כחמור: (א) ומכא גמרינן ג"כ עיין רש"י וזכחים דף צו ע"ב ד"ה ע"י שביבל: (ב) דאמרין בבבית המקשה וכלישנא קמו ואליבא דר"ש בן יוחי דאמר מבטל לה והדר מחתך לה: להא שמעתא וכו': (א) מין ושאינו מין למין בשאינו מין אמר כן: (א) גריסין פולין דתרומה: (א) ויש בהם כ"ט תרומה בחולין: (א) מאה וא' בתרומה ודינה ליבטל: (א) ובמאי בטיל לא בששים אלמא כי לא יזהב טעמא בששים הוא:

רבינו גרשום

ליגמר מהכא. כלומר מן הזרוע בשלה: אלא הדרוש הוא כ"י. כלומר הדרוש הוא שאיסור נחבש על היתר מוקדשין שאסור לישראל [ונבטל] עם החולין ואינו אסור: דמראיות' בטל ברובא. כלומר דחזינן בקרא אחרי רבים להטות. אמר רבא לא נצרכא [אלא] לטעם כעיקר כלומר מה התנא והו היתר הבא מכלל איסור לא למיעוטי כל איסורין שבתורה אלא לטעם כעיקר כו': ואם כשרה יאכל כחמור שבה שאם מבטל שום קדשים טעם חטאת אפי' אותן קדשים שמבטל עם חטאת יהיו נאכלין לשני ימים ולילה אחד כיון שבטלו עם חטאת יהא נאכל ליום ולילה חטאת נותן טעם כעיקר חשבו: רבינא אמר לא נצרכא אלא למקום חתך כלומר הא דאמרין זהו היתר הבא מכלל איסור דאפי' מקום חתך הורוע מותר דאמר מקום חתך בעלמא אסור כגון שהוריא עובר את ידו ושחט את אמו ואח"כ החזירה אסור אפי' במקום חתך: א"ל אביי וכל איסורין שבתורה במאה והתן כל המחבל כלומר מחבל בקדרה בחולין מתבלין של תרומה ומחמץ בשאר של תרומה עיסה של חולין ומדמע תרומה עם חולין: גריסין שנתבטלו עם עדשים כלומר גריסין של תרומה שנתבטלו עם עדישים כלומר גריסין שיש בחולין בין שיש בהן להעלות באחד ומאה כלומר שיש מאה של בכלל התרומה יש מאה אסור לפי שיש באיסור בנותן טעם: